

การประเมินโครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ
โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 1*

EVALUATION OF THE CONSUMER PROTECTION CLUB PROJECT
(ORYORNOI) OF BANSANYOONG SCHOOL, UNDER NAKHON SI
THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ธัญจิรา รongพล*, เบญจพร ชนะกุล และอนิทัย ประสาน

Tanjira Rongpon*, Benjaporn Chanakul and Anothai Prasan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Sri Thammarat Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author E-mail: 6455701049@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง การเรียนรู้ พฤติกรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม และผลลัพธ์ ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน คือ นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน บ้านสันยุง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 6 ฉบับ คือ แบบสอบถามประเมินปฏิกิริยา แบบทดสอบประเมินการเรียนรู้ แบบประเมินตนเองสำหรับผู้เข้ารับการอบรม แบบสอบถามผลลัพธ์ของโครงการ แบบสัมภาษณ์นักเรียนผู้เข้ารับการอบรม และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิทยากร เป็นด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการฝึกอบรม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
2. ด้านการเรียนรู้ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่า ก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received July 18, 2023; Revised August 24, 2024; Accepted August 26, 2024

3. ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม ในภาพรวมพฤติกรรมอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ โดยข้อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีฉลากภาษาไทย เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และนักเรียนดื่มน้ำเปล่าแทนน้ำอัดลม เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. ด้านผลลัพธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อการอบรมโครงการ อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพเป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และนักเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย.น้อย ของโรงเรียน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริโภค, อย.น้อย, การประเมินโครงการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to evaluate the reaction, learning, changed behavior after the training, and outcomes of training participants who attended the Consumer Protection Club Project (Or Yor Noi Cares about Health) in Bansanyoong School, Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1. The target group and informants included 80 persons, including the students, teachers, and school director of Bansanyoong School. The research instruments used for data collection comprised six forms: a questionnaire to evaluate the reaction, tests to evaluate the learning, a student self-assessment form, a questionnaire for project outcomes, and an interview form for students and the director who participated in the training. The statistics used for data analysis were means, standard deviation, the t-test, and content analysis.

The research findings were as follows:

1. Reaction evaluation showed that the overall level was high. When considering each aspect, the Speaker was at the highest level, and Training Management had the lowest level.

2. Learning evaluation showed that the training participants had higher scores on knowledge and skills after training than before attending the training, with a statistical significance of .05.

3. After the training, the evaluation of changed behavior revealed that the overall behavior was at a routine practice level. Notably, buying cosmetics with a Thai label was the most influenced behavior, reaching the highest level. On the other hand, the habit of drinking pure water instead of soda pop was at the lowest level.

4. The outcome evaluation showed that the overall outcomes were at the highest level. “The project's operation is under the school action plan” had the highest level. “Students have a part in the Or Yor Noi project operation of Bansanyoong School” was at the lowest level.

Keywords: Consumption behavior, Or Yor Noi (The Consumer Protection Club Project), Project evaluation

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ที่สามารถถ่ายทอดถึงกันอย่างรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก รวมถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อกลุ่มคนที่ต้องรับแรงในการประกอบอาชีพนอกบ้าน มีอิทธิพลโดยตรงวิถีชีวิตของคนไทย ที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพึ่งพาอาหารสำเร็จรูปบรรจุถุง บรรจุกล่อง หรืออาหารพร้อมปรุงเพื่อลดเวลาในการทำอาหารมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2563) สถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาโภชนาการหลายประการ ทั้งการขาดสารอาหาร ภาวะโภชนาการเกิน รวมไปถึงมีความเสี่ยงต่อการได้รับอาหารที่ไม่ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการน้อย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กวัยเรียนและกลุ่มเป้าหมายวัยทำงานทั้งชายและหญิง ซึ่งประเด็นเรื่องความปลอดภัยด้านอาหารจะรวมถึงเรื่องของความสะอาดและความปลอดภัยด้วย (ทรวง เหลี่ยมรังสี, 2562)

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ขึ้น เพื่อกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้องค์กรของรัฐดำเนินการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบธุรกิจในแง่ของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณาและด้านฉลาก การควบคุมสินค้าที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค การรับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภค การฟ้องคดีแพ่งและคดีอาญาแทนผู้บริโภค รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำการละเมิดสิทธิผู้บริโภค และรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้องค์กรดังกล่าวสามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2544)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จึงได้ถือกำเนิดขึ้นจากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยมีการกึ่งในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ พัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคของประชาชนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลายลักษณะวิธีการหนึ่งนั้นคือการจัดโครงการอย.น้อย โดยโครงการ อย.น้อย ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 จากนั้นได้ขยายกิจกรรมให้ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศ ทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนในการเลือกรับประทานอาหารที่ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน และมีคุณสมบัติ รู้จักวิธีการตรวจสอบอาหารที่ปลอดภัย นักเรียนจะได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยจากสารปนเปื้อน และได้สารอาหารที่ครบถ้วน ไม่เกิดโรคจากการขาดสารอาหารประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2552)

กิจกรรมที่โดดเด่นของโครงการ ออย.น้อย คือ การจัดการอบรมนักเรียน ออย.น้อย เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ดี มีการปฏิบัติหรือแสดงออกเกี่ยวกับการอ่านฉลากอาหาร ยา เครื่องสำอาง ส่งเสริมการบริโภคนม ผัก และผลไม้เป็นประจำและเลี่ยงการบริโภคอาหารรสจัด อาหารขยะ น้ำอัดลม หรือบริโภคแต่น้อย เป็นต้น ดังนั้น การอบรมนักเรียน ออย.น้อย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของนักเรียนในโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับทราบถึงความรู้เกี่ยวกับการบริโภคและการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทักษะคิดต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของนักเรียน พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน อิทธิพลที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ออย.น้อย นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลมากำหนดทิศทางและกลวิธีในการดำเนินงานในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2562)

ประกอบกับรายงานภาวะโภชนาการนักเรียนโรงเรียนบ้านสันยุง ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านสันยุงร้อยละ 25 มีภาวะทุพโภชนาการ ซึ่งเป็นภาวะที่ร่างกายบริโภคอาหารและได้รับสารอาหารไม่เหมาะสมทั้งปริมาณและความครบถ้วนของอาหาร ซึ่งอาจจะได้รับน้อยหรือมากกว่าความต้องการ จึงทำให้ร่างกายเกิดภาวะผิดปกติขึ้น (โรงเรียนบ้านสันยุง, 2565) ซึ่งมีสาเหตุเบื้องต้นจาก ในปัจจุบันพฤติกรรมในการเลือกรับประทานอาหาร หรือการเลือกซื้อใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทยาและเครื่องสำอางของนักเรียน ส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีสีสังต้องตา หรือกำลังอยู่ในช่วงของการโฆษณาตามสื่อประเภทต่าง ๆ โดยมีได้คำนึงถึงประโยชน์ อันตราย หรือความปลอดภัยเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ งานอนามัยโรงเรียนบ้านสันยุง จึงกำหนดโครงการอบรม ออย.น้อย คุ่มครองผู้บริโภคขึ้นในปีการศึกษา 2565 เป็นต้นมา

โครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง นับเป็นโครงการที่ไม่เคยได้รับการประเมินโครงการมาก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินโครงการดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการประเมินการอบรมของโดนัลด์แอล เคิร์กแพททริก (Donald L. Kirkpatrick) ซึ่งเป็นรูปแบบทฤษฎีการประเมินการฝึกอบรมที่มีลักษณะการประเมินที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยเป็นรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะและมุ่งเน้นการประเมินใน 4 ด้าน คือ การ

ประเมินปฏิกริยา การประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ต่อองค์กร (สุวิมล ติรกาณท์, 2547)

ทั้งนี้ การประเมินโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ รวมทั้งเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจหลักการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้อง และปลอดภัย ส่งผลให้เกิดภาวะการเจริญเติบโตของนักเรียนที่มีอัตราเริ่มอ้วนและอ้วนลดน้อยลง และเพื่อวางแผนแนวทางการดำเนินงาน ออย.น้อย ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพปลูกฝังพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้อง ในการเลือกกิน เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพที่ดีเพื่อไปสู่การเรียนรู้ที่ดีในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินปฏิกริยาตอบสนอง ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อประเมินการเรียนรู้ ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการครั้งนี้ มีระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการในปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการประเมินโครงการ ดังนี้ 1) กรอบแนวคิดในการประเมิน 2) กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล 3) การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ 4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของโดนัลด์แอล เคิร์กแพททริก (Donald L.Kirkpatrick) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้านคือ การประเมินปฏิกริยา การประเมินการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และการประเมินผลลัพธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรม ออย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านสันตยง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 73 คน ในปีการศึกษา 2565
2. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านสันตยง ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รวมทั้งหมด 7 คน

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและการศึกษาที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ
2. กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยที่จะใช้ศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้วิจัยได้สร้างนิยามปฏิบัติการที่แสดงออกถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษา และข้อเสนอแนะเบื้องต้นเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข
3. สร้างข้อคำถามแต่ละฉบับ และนำเสนอเครื่องมือที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะตรวจสอบในการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม
4. นำเครื่องมือที่สร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ซึ่งเลือกใช้ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ซึ่งฉบับที่ 1 มีค่า IOC 0.98 ฉบับที่ 2 มีค่า IOC 0.95 ฉบับที่ 3 มีค่า IOC 0.92 ฉบับที่ 4 มีค่า IOC 1.00 ฉบับที่ 5 มีค่า IOC 1.00 และฉบับที่ 6 มีค่า IOC 1.00 โดยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
5. นำเครื่องมือแต่ละฉบับที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง ใช้แบบสอบถามประเมินปฏิกิริยา ในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท 5 ระดับ
2. การประเมินการเรียนรู้ ใช้เครื่องมือแบบทดสอบประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม โดยมีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัยสำหรับนักเรียนผู้เข้ารับการอบรม ชนิดเลือกตอบถูกผิด จำนวน 30 ข้อ
3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม ใช้เครื่องมือแบบประเมินตนเองสำหรับผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท 5 ระดับ
4. การประเมินผลลัพธ์ ใช้เครื่องมือแบบสอบถามผลลัพธ์ของโครงการ (สำหรับครู) โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale แบบสัมภาษณ์นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดต่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรมและสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองที่มีต่อการเข้ารับการอบรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ระหว่างก่อนและหลังการอบรมของนักเรียน ใช้ค่าสถิติ t-test (Dependent)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมหลังการอบรม 1 เดือนไปใช้ประโยชน์ ด้วยการประเมินพฤติกรรมของตนเอง โดยนักเรียนเป็นผู้วิจัยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผลลัพธ์ที่เกิดต่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรมและสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
6. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ในการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ โดยการสัมภาษณ์นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมและผลลัพธ์ที่เกิดต่อสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

จากการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกประเด็น โดยสามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและเอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายต่อไป โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินโครงการอบรม
อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันตยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง

องค์ประกอบการประเมิน		N = 73		ระดับ
		μ	σ	
การประเมินด้านการจัดการเนื้อหาวิชา				
1.	ความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาวิชา	4.46	0.82	มาก
2.	ขอบเขตเนื้อหาที่ ฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อครบถ้วนตามที่ โครงการกำหนด	4.57	0.73	มากที่สุด
3.	การจัดลำดับเนื้อหาการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.58	0.65	มากที่สุด

องค์ประกอบการประเมิน	N = 73		ระดับ
	μ	σ	
4. ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละเนื้อหาวิชาเหมาะสม	4.26	0.70	มาก
5. กิจกรรมฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.42	0.72	มาก
รวมด้านการจัดการเนื้อหา	4.46	0.47	มาก
การประเมินด้านการบริหารจัดการฝึกอบรม			
6. สถานที่ฝึกอบรมฯ มีบรรยากาศโดยรวมเอื้อต่อการเรียนรู้	3.94	1.03	มากที่สุด
7. ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	4.30	0.83	มาก
8. อาหาร เครื่องดื่ม มีความเหมาะสม	4.03	1.05	มาก
9. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความทันสมัยน่าสนใจและสื่อความหมายได้ดี	4.20	0.73	มาก
10. การบริหารจัดการโครงการฯ โดยรวม	4.00	1.01	มาก
รวมด้านการบริหารจัดการฝึกอบรม	4.10	0.71	มาก
การประเมินด้านวิทยากร			
11. วิทยากรมีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ตรงตามเนื้อหาหลักสูตร	4.16	0.80	มาก
12. วิทยากรมีประสบการณ์ รอบรู้ในเนื้อหา	4.10	1.06	มาก
13. วิทยากรสามารถถ่ายทอดและสื่อสารได้น่าสนใจ เข้าใจง่ายชัดเจน	4.70	0.65	มากที่สุด
14. วิทยากรใช้สื่อการสอน สอดคล้องกับเนื้อหาและมีความเหมาะสม ตรงตาม กลุ่มเป้าหมาย	4.41	1.11	มาก
15. วิทยากรมีบุคลิกภาพ ท่วงท่า น้ำเสียง กระตุ้นการเรียนรู้ดีข้อวิชา	4.74	0.52	มากที่สุด
16. วิทยากรดำเนินการอบรมได้ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อ	4.74	0.56	มากที่สุด
17. โดยภาพรวมท่านพึงพอใจต่อวิทยากรท่านนี้เพียงใด	4.81	0.51	มากที่สุด
รวมด้านวิทยากร	4.68	0.42	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.38	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินโครงการด้านปฏิบัติการตอบสนอง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านวิทยากร ($\mu=4.68$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเนื้อหาวิชา ($\mu=4.46$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการฝึกอบรม ($\mu=4.10$)

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมในการประเมินโครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการประเมินการเรียนรู้

Test	N	μ	ΣD	ΣD^2	$t - test$
คะแนน Pre-test	73	12.34	895	11917	28.93*
คะแนน Post-test	73	24.60			

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจจากการเข้าร่วมโครงการของนักเรียนโรงเรียนบ้านสันยุง จำนวน 73 คน ก่อนเข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 12.34 และหลังเข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 24.60 เมื่อเปรียบเทียบค่า $t-test$ แบบ Dependent พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนเข้ารับการอบรม โดยมีค่า $t=28.93$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินโครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม

องค์ประกอบการประเมิน	N = 73		ระดับ
	μ	σ	
พฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหาร ยา เครื่องสำอาง			
1. นักเรียนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีฉลาก	4.97	0.23	ปฏิบัติเป็นประจำ
2. นักเรียนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมาย อย.	4.82	0.48	ปฏิบัติเป็นประจำ
3. นักเรียนอ่านฉลากเครื่องสำอาง เช่น แป้ง โลชั่น ก่อนจะซื้อหรือก่อนใช้	4.63	0.83	ปฏิบัติเป็นประจำ
4. นักเรียนสังเกตลักษณะของยา เช่น สี กลิ่นและอื่น ๆ ก่อนกินยา	4.95	0.23	ปฏิบัติเป็นประจำ
5. นักเรียนสังเกตวันผลิตหรือวันหมดอายุก่อนซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ	4.84	0.71	ปฏิบัติเป็นประจำ
6. นักเรียนพิจารณาคุณค่าทางโภชนาการของอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายก่อนซื้อเสมอ	4.34	0.93	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่ใส่ ภาชนะที่สะอาดและปลอดภัย	4.79	0.74	ปฏิบัติเป็นประจำ

องค์ประกอบการประเมิน	N = 73		ระดับ
	μ	σ	
8. นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีการปรุงอาหารไว้ล่วงหน้า เนื่องจากความสะดวกและรวดเร็ว	4.78	0.61	ปฏิบัติเป็นประจำ
9. นักเรียนรับประทานขนมที่เป็นธัญพืช เป็นอาหารว่าง	4.64	1.16	ปฏิบัติเป็นประจำ
รวมพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหาร ยา เครื่องสำอาง	4.68	0.23	ปฏิบัติเป็นประจำ
พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ			
10. นักเรียนไม่ซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพตามที่มีการโฆษณาสรรพคุณจนใจให้น้ำเชื่อมาใช้	4.77	0.66	ปฏิบัติเป็นประจำ
11. นักเรียนหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่ใช้น้ำมันทอดซ้ำหรือไม่ใช้น้ำมันทอดซ้ำ	4.92	0.32	ปฏิบัติเป็นประจำ
12. นักเรียนหลีกเลี่ยงการกินอาหารเมนูเดิม ๆ ในแต่ละวัน	4.88	0.41	ปฏิบัติเป็นประจำ
13. นักเรียนกินอาหารหลักตามเวลา ไม่กินขนมกรุบกรอบ	4.73	0.53	ปฏิบัติเป็นประจำ
14. นักเรียนไม่กินอาหารที่มีสีสังเคราะห์	4.68	0.60	ปฏิบัติเป็นประจำ
15. นักเรียนหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ หรือคาเฟอีน เช่น ชา กาแฟ เป็นต้น	4.75	0.52	ปฏิบัติเป็นประจำ
16. นักเรียนล้างผัก ผลไม้ ก่อนนำมารับประทาน	4.93	0.30	ปฏิบัติเป็นประจำ
17. นักเรียนรับประทานอาหารที่ผ่านการปรุงแต่งน้อยมีความใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด	4.75	0.43	ปฏิบัติเป็นประจำ
18. นักเรียนดื่มน้ำเปล่าแทนน้ำอัดลม	4.30	0.94	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
19. นักเรียนหลีกเลี่ยงการรับประทานขนมสำเร็จรูป แทนอาหารมือเย็น	4.78	0.73	ปฏิบัติเป็นประจำ
20. นักเรียนรับประทานอาหารเช้า 5 หมู่ ภายใน 1 วัน	4.70	0.79	ปฏิบัติเป็นประจำ
รวมพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ	4.80	0.10	ปฏิบัติเป็นประจำ
รวมทุกด้าน	4.75	0.18	ปฏิบัติเป็นประจำ

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม โดยรวมทุกด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ ($\mu=4.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีฉลาก ($\mu=4.97$) รองลงมา คือพฤติกรรมนักเรียนสังเกตลักษณะของยา เช่น สี กลิ่นและอื่น ๆ ก่อนกินยา ($\mu=4.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนดื่มน้ำเปล่าแทนน้ำอัดลม ($\mu=4.30$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินโครงการอบรม
อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการประเมินผลลัพธ์

องค์ประกอบการประเมิน		N = 73		ระดับ
		μ	σ	
ผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อผู้เข้าอบรม				
1.	นักเรียนของท่านมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกซื้อยา อาหาร เครื่องสำอาง และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ	4.33	0.52	มาก
2.	นักเรียนของท่าน สามารถนำความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกซื้อยา อาหาร เครื่องสำอาง และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ มาใช้ในชีวิตประจำวัน	4.50	0.55	มากที่สุด
3.	นักเรียนของท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการอบรมสู่เพื่อนและครอบครัวได้	4.67	0.52	มากที่สุด
4.	นักเรียนของท่านเกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมบริโภค	4.50	0.55	มากที่สุด
5.	นักเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย.น้อย ของโรงเรียน	4.00	1.55	มาก
รวมผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อผู้เข้าอบรม		4.40	0.25	มาก
ผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อสถานศึกษา				
6.	การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ สามารถช่วยให้การขับเคลื่อนงานอนามัยโรงเรียนเป็นรูปธรรม	4.33	0.52	มาก
8.	การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ ช่วยสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
9.	การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ ช่วยให้ผู้บริหารและคณะครูเกิดการตื่นตัวทางด้านการส่งเสริมงานอนามัยเพิ่มขึ้น	4.33	1.21	มาก
10.	ผลลัพธ์โดยภาพรวมของโครงการ	4.83	0.41	มากที่สุด
รวมผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อสถานศึกษา		4.70	0.34	มากที่สุด
รวมทุกด้าน		4.55	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.70$) รองลงมา คือ ผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดต่อผู้เข้าอบรมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยจากค่ามากที่สุด คือ การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ($\mu=5.00$) และการอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพช่วยสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ($\mu=5.00$) และและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย.น้อย ของโรงเรียน ($\mu=4.00$)

ในส่วนของการสัมภาษณ์ พบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดต่อผู้อบรมคือ การมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกซื้ออาหารอาหาร และมีพฤติกรรมบริโภคที่ดี คำนึงถึงหลักความปลอดภัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรม อย.น้อย ในโรงเรียนโดยจัดตั้ง ชมรม อย.น้อยในโรงเรียน และมีการจัดตั้งแกนนำอย.น้อย เพื่อช่วยรณรงค์ในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะแก่นักเรียนในโรงเรียน มีการจัดบอร์ดความรู้ที่หน้าห้องพยาบาล และมีการใช้เสียงตามสายประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ในการดำเนินการงานอนามัยโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม จัดตั้งชมรมอย.น้อยในโรงเรียน อีกทั้งแกนนำอย.น้อย ยังสามารถบูรณาการการเรียนรู้ไปยังกลุ่มสาระต่าง ๆ สอดแทรกความรู้และความคิดด้านอื่นได้อีกด้วย โดยโครงการนี้ควรเป็นโครงการต่อเนื่องในปีการศึกษาหน้า ซึ่งสถานศึกษาควรมีการประสานงานจากหน่วยงานภายนอก เช่น สาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด มาร่วมดำเนินงานอย.น้อยควบคู่ไปกับสถานศึกษา และเป็นภาคีเครือข่ายสุขภาพระดับจังหวัดร่วมกัน

อภิปรายผล

การประเมินโครงการครั้งนี้ มุ่งประเมินใน 4 ด้าน คือ การประเมินปฏิริยาตอบสนองการเรียนรู้ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และผลลัพธ์ โดยมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านปฏิริยาตอบสนอง ผลการประเมินพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวิทยากร ทั้งนี้ เพราะวิทยากรที่ดำเนินการจัดโครงการเป็นผู้มีคุณสมบัติความรู้ ความสามารถ ตรงตามเนื้อหาหลักสูตรของคณะกรรมการอาหารและยา รวมทั้งเป็นผู้มีประสบการณ์ รอบรู้ในเนื้อหาที่สอน เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นเวลา 10 กว่าปี นอกจากนี้วิทยากรยังสามารถถ่ายทอดและสื่อสารได้น่าสนใจ เข้าใจง่ายชัดเจน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมได้เป็นอย่างดี มีสื่อประกอบการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและมีความเหมาะสมตรงตามกลุ่มเป้าหมายผู้รับการฝึกอบรม สอดคล้องกับบิดารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ชัยญญากาศ วงศ์บำ และกิงกาญจน์ จงใจหาญ ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์ก แพทริก และนาซีพะ เจ๊ะมุดอ ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงประเมินโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาติกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์ก แพทริก พบว่า การประเมิน

ปฏิกริยาตอบสนองของผู้เข้าอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้าน วิทยากร เพราะวิทยากรมีการเตรียมตัวและมีความพร้อมเป็นอย่างดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ชัดเจน และตรงประเด็น ใช้ภาษาที่เหมาะสม เข้าใจง่ายและมีเอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสม (ธิดารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ, 2564); (ชัยญญักษ์ วงศ์บำ และกิ่งกาญจน์ จงใจหาญ, 2555); (นาซีพะ เจ๊ะมุดอ, 2559)

2. ด้านการเรียนรู้ ผลการประเมินพบว่า ความรู้ความเข้าใจจากการเข้าร่วมโครงการ หลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนเข้ารับการอบรม โดยมีค่า $t=28.93$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะหลังจากการเข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจจากการอบรมในเนื้อหาที่เข้มข้น ผ่านวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดและสื่อสารได้น่าสนใจ เข้าใจง่ายชัดเจน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมได้เป็นอย่างดี มีสื่อการการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและมีความเหมาะสมตรงตามกลุ่มเป้าหมายผู้รับการฝึกอบรม สอดคล้องกับที่ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตร์ศึกษา ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุข สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตร์ศึกษา, 2561)

3. ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม ผลการประเมินพบว่า หลังจากทีผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมโครงการแล้ว มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้เพราะโครงการอบรม อย.น้อย เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบถึงความรู้เกี่ยวกับการบริโภคและการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทศนคติต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ วีระชัย นลวชัย และคณะ ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการ อย.ร่วมใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่กรมสุขภาพดี พบว่าการดำเนินงาน อย.น้อยมีประโยชน์ต่อนักเรียนและเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้อง (วีระชัย นลวชัย และคณะ, 2562)

4. ด้านผลลัพธ์ ผลการประเมินพบว่า โครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ โรงเรียนบ้านสันยุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีผลลัพธ์โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากค่ามากที่สุด คือ การอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และการอบรมโครงการอย.น้อยยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ ช่วยสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย.น้อย ของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีการวางแผนในการกำหนดโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน แก่นนำโดยตรง สอดคล้องกับศุภกาญจน์ โกศัย และคณะ ทำการวิจัยเรื่องวิจัยและประเมินผล

โครงการ ออย.น้อย ปี 2563 พบว่า นักเรียนที่เป็นแกนนำ ออย.น้อย มีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ และเจตคติที่ถูกต้องในการบริโภคสูงกว่านักเรียนทั่วไป (ศุภกาญจน์ โภคัย และคณะ, 2563)

นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดต่อผู้อบรมคือ การมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกซื้ออาหารอาหาร และมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ดี คำนึงถึงหลักความปลอดภัย ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม ออย.น้อยในโรงเรียนโดยจัดตั้ง ชมรม ออย.น้อยในโรงเรียน และมีการจัดตั้งแกนนำออย.น้อย เพื่อช่วยรณรงค์ในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ แก่นักเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน บ้านสันยุ้งอย่างเป็นรูปธรรม จัดตั้งชมรมออย.น้อยในโรงเรียน แกนนำออย.น้อย สามารถบูรณาการการเรียนรู้ไปยังกลุ่มสาระต่าง ๆ สอดแทรกความรู้และความคิดด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย โดยควรเป็นโครงการต่อเนื่องในปีการศึกษาหน้า สมบูรณ์ สุวี ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการชมรมคุ้มครองผู้บริโภค (ออย.น้อย) ของโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบัน และสามารถนำไปปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนโครงการ และนักเรียนสามารถดำเนินโครงการและกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (สมบูรณ์ สุวี, 2550)

องค์ความรู้ใหม่

การประเมินโครงการครั้งนี้ สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ กล่าวคือ ด้านปฏิบัติการตอบสนอง มีการพัฒนาการบริหารจัดการการอบรมที่มีความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเรียนรู้จากการอบรมได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความสนใจใคร่รู้ในการเข้ารับการอบรมมากยิ่งขึ้น ด้านการเรียนรู้ มีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่พึงประสงค์ โดยสามารถขยายผลความรู้ความเข้าใจดังกล่าวต่อผู้บุคคลรอบข้าง เช่น เพื่อนและครอบครัวได้ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม มีการจัดการอบรมในครั้งนี้ก่อให้เกิดผลดีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น ในแง่ของการบริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย ลดปริมาณการรับประทานอาหารที่มีรสจัด รวมทั้งการเลือกซื้อและเครื่องสำอาง การดูแลสุขภาพ และหลีกเลี่ยงสารอันตราย และด้านผลลัพธ์ มีการสร้างเครือข่ายด้านสาธารณสุขของสถานศึกษาโดยการประสานงานจากหน่วยงานภายนอกมาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายสุขภาพ เช่น สาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด ในการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรมและสมบูรณ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โครงการอบรม อย.น้อย ยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพควรเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องในทุกปี
2. สถานศึกษาควรมีการประสานงานจากหน่วยงานภายนอก และร่วมเป็นภาคีเครือข่ายสุขภาพ ขับเคลื่อนแกนนำอย.น้อยให้สามารถบูรณาการการเรียนรู้ไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเน้นการนำความรู้จากโครงการอบรม อย.น้อย ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างเป็นรูปธรรม และควรมีวิจัยด้านพฤติกรรมของการบริโภคที่คงทนในระยะยาว
2. ควรใช้กลุ่มเป้าหมายในช่วงวัยที่มีความใกล้เคียงกัน เพราะช่วงวัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อผลการวิจัย
3. ควรมีการประเมินโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินงานขึ้นทุกโครงการ เพื่อได้ทราบผลการดำเนินโครงการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญลักษณ์ วงศ์บำ และกิ่งกาญจน์ จงใจหาญ. (2555). ประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์กแพทริก. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น, 19(1), 27-38.
- ทรวง เหลี่ยมรังสี. (2562). คู่มือวิชาการกรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ธิดารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ. (2564). การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ปทุมธานี, 13(2), 545-558.
- นาซีพะ เจ๊ะมูดอ. (2559). การวิจัยเชิงประเมินโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาดีกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสหการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โรงเรียนบ้านสันยุง. (2565). รายงานภาวะโภชนาการนักเรียนโรงเรียนบ้านสันยุงปีการศึกษา 2564. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนบ้านสันยุง.

- วีระชัย นลวชัย และคณะ. (2562). การประเมินโครงการ ออย.ร่วมใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่
กรมสุขภาพดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.
- ศุภกาญจน์ โมคัย และคณะ. (2563). รายงานวิจัยและประเมินผลโครงการ ออย.น้อย ปี 2563.
ขอนแก่น: กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข.
- ศุณย์ผิโกบมและแพทยศาสตรศึกษา. (2561). การประเมินโครงการการฝึกอบรมเชิง
ปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุขสำหรับเจ้าหน้าที่
สาธารณสุข สังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: สำนักงาน
สาธารณสุข จังหวัดราชบุรี.
- สมบูรณ์ สุวี. (2550). การประเมินโครงการชมรมคัมครองผู้บริโภค (ออย.น้อย) ของโรงเรียนสัน
ป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2544). แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ เรื่อง การ
คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522.
กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2552). Retrieved พฤษภาคม 20, 2566, from
โครงการของกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคโครงการ ออย.น้อย ปีงบประมาณ พ.ศ.
2551: <http://www.fda.moph.go.th/prac/project/little.shtml>
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2562). คู่มือเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ออย.น้อย.
กรุงเทพมหานคร: องค์การส่งเสริมการค้าผ่านสื่อ.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2563). รายงานผลการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพ
ของนักเรียน ออย.น้อย เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.
นนทบุรี: กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.
- สุวิมล ตีรภานท์. (2547). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.